

GAZETA POPORULUI

P 1925

190

ABONAMENT

Pe un an 450 Lei
 Pentru oficiile publice 200
 Pentru bănci 500
 In America 3 dolari

Gazeta iese în fiecare Joi.

Director:

OVIDIU HULEA

Adresa gazetei noastre este:

Alud Ilicul „Titu Maiorescu”.

Prețul unui număr 3 lei.

DOAMNE AJUTĂ,

Bibl. Univ. Cluj.
 Nr. 281
 1928

Se împlinește o veche și scumpă dorință a sufletului nostru: aceea de-a putea tipări o gazetă scrisă pe seama iubitorilor nostri plugari; o gazetă prin care să putem trimite lumina inimii noastre iubitoare în toate satele românești; o gazetă care să răspândească până și în cel mai sărac și uitat cătun; *mângâiere, înălțare, dragoste de neam și de limba strămoșească, precum și credința în plinirea întregii mântuirii, a întregii dreptăți, pe care au visat-o și-o asteaptă încă milioanele de plugari români.*

Vrem, ca cetitorii nostri să înțeleagă dela început, că nu ne vom mulțumi a le trimite povești numai, povestiri și întâmplări din lumea largă, ci gazeta noastră vrea să fie urechea, care se pleacă iubitoare pe inimile lor, ca să le cunoască nemulțumirile și dorințele; ea vrea să fie mâna de ajutor, pe care li-o întindem în lupta ce o dau pentru a-și ajunge și a-și plini toată dreptatea, câtă este scrisă și cuprinsă, în pârinteasca legiuire românească.

Neînfricați ostași ai acestei dreptăți vom rămânea, până peana ne va cădea din mână, până hârtia ne va alerga de sub putere și până va fi în Țara aceasta o lacrimă de șters, un chin care strigă după ajutor și-o dreptate care cere să fie împlinită!!

De-aceea îndemnăm cu toată iubirea noastră de oameni și de români, pe toți cari au lipsă de ajutor, să se îndrepte cu toată încrederea către noi, căci nu va fi plângere dreaptă, pe care

să n'o ascultăm și nici jertfă pe care să n'o facem pentru isbânda întreagă a dreptății.

Nu cerem în schimbul ajutorului ce-l vom da nimic, mai vărtos nu cerem răsplătă bănească; cerem însă dragoste nesfârșită pentru scumpa și binecuvântata noastră țară, cerem cinstirea legii românești, cerem credință multă, multă și așteptare încrezătoare în împlinirea tuturor lucrurilor pe cari le dorește încă țărâtimea noastră.

Cerem o alipire tot mai desăvârșită de sânul și inima Patriei românești, cerem strădanie și trudă pentru viitorul ei cât mai strălucit și pentru așezarea ei, pe vecii vecilor, tot mai mult în fruntea neamurilor și a popoarelor lumii.

Ca să se plinească deplin voia Celui fără de moarte, care ne-a chemat la ființă, ca să fim lamuză a neamurilor în această parte a lumii, isbânditori întru toate a voinței și-a nemărginitei sale bunătați.

Călăuziți de aceste simțăminte crestinești și românești batem la porțile voastre frați cetitori, și nu ne îndoim că ne veți primi, asculta și ne veți răspândi, după vrednicia noastră, până și în cel mai sărac lăcaș, unde avem rosturi și datorințe de împlinit.

Cu gândul dus departe peste zeci de ani înainte, cu sufletul înfiorat de măreția luptei pe care o începem, și cu hotărârea de-a lupta până la sfârșit, ochii nostri se înalță spre ceruri și buza noastră roșește cucernică rugăciunea de mâncare: Doamne ajută.

OVIDIU HULEA.

Frăția noastră cu Italia.

Ne este încă proaspătă, în amintire, vizita pe care a făcut-o, în vara trecută la Roma, d. general Averescu, președintele consiliului de ministri, pentru a încheia frăție între cele două țări surori Italia și România.

La Roma, maica Romă, celateca vecinică, leagănul neamului nostru, s'a făcut o primire pompoasă d-lui General, și toate gazetele italiene slăviau România, ca pe-o țară bogată și puternică, stărându să se închege legături cât mai strânse cu iubita noastră Patrie.

Și legătura între cele două surori s'a făcut și în scris și-a fost pecelluiță și scrisă și de viteazul nostru General cași de vestitul între ministrii lumii de: Mussolini.

Ca semn al acestei frății Italia ne-a dat un împrumut de 2 miliarde de lei și ne-a promis că va recunoaște și ea alipirea Basarabiei va cerca din toate puterile ca însaș Rusia să abzică odată pentru totdeauna de Basarabia și prin aceasta să avem pace cu toți vecinicii și cu toți potrivnicii.

Acum, de vre-o săptămână au sosit în țară

trimiși dela regele Italiei Vittore Emmanuele: principele de Spoleto, și comandantul ostirii italiene: maresalul Badoglio, mare și vestit general italian, ca să ne aducă salutul Italiei și invitare Regelui nostru Ferdinand și reginei Maria să viziteze și ei Italia și Roma.

România a primit cu o nemaipomenită paradă pe oaspeții italieni.

La hotarul Țării i-a așteptat d. general Coandă, la București în gară însuș Măiestatea Sa Regele nostru Ferdinand, cu întreg guvernul, cu toți generalii și slujbași cu cei mai însemnați ai Țării; steaguri italiene și flămuri românești falfăie peste întreagă capitala, primiri mărețe pretutindeni, părazi militare, fără seamăn cari au pus în uimire pe oaspeții Italiei, toate cele văzute au arătat că România s'a, făcut cu adevărat o țară puternică și mare, pe care om să fie cine-ar mai îndrăzni să o mai atingă.

Oaspeții Italiei ca să-și arate însuflețirea și recunoștința față de vitejia și jertfa cumplită a armatei române, au pus cununi pe mormân-

ul soldatului necunoscut din București, au vizitat tot ce are mai însemnat capitala Țării noastre, arătându-se foarte mulțumiți că de azi încolo au o prietină așa de vestită cum este România.

Această bucurie a falmăcit-o, la prânzul dat în cinstea oaspeților, principele de Spoleto, când a zis între altele:

„Mângâierea mea este cu atât mai vie și mai adâncă cu cât, ca ostaș al marelui războiu am pretuit în toată înalta sa valoare, puterea militară și vrednicia cetățenească a României, care prin atât de grele încercări a pulul, cași Italia, să incoroneze munca sa de renaștere națională.

Primirea, ce mi s'a făcut chiar dela intrarea mea în țară ca și primirea Măiestății Voastre, pe care a binevoit a mi-o face cu alăta caldura la sosirea mea în capitală, m'au mișcat adânc, și împărtășesc pe deplin părerea Măiestății Voastre, care vede în aceasta primire dovada legăturilor de prietinie ce au fost totdeauna între amândouă țările noastre și care au găsit o nouă întărire în legământul subscris de curând la Roma.

După cum se vede guvernul lucrează cu înțelepciune la încheierea unei frății cât mai strânse cu Italia.

Astfel vom avea în rândul marilor împărății cari ne sprijinesc în fața lumii, o prietină nouă pe Italia, care în vremea din urmă a ajuns în putere în mărime pe Franța, Anglia și America, ceea ce pentru țara noastră numai bine și pace poate aduce. — (d.) —

Praznic la Gâmbaș.

Zi de praznic au avut în ziua sfinților Arhangheli, bravii noștri plugari din comuna Gâmbaș: și-au sfințit biserica cea nouă: un minunat lăcaș de rugăciune ridicat numai din jertfa și truda mânilor lor.

Cele 40 de familii câte sunt, românești, în Gâmbaș au jertfit peste 600 de mii de lei pentru zidirea bisericii.

Sumă mare pentru oameni săraci dar și bucurie și răsplătă le va da bunul Dumnezeu.

Biserica s'a ridicat mai ales prin jertfa câtorva fruntași: a familiei Lazar, aceasta prea cinstită familie românească, precum și a curatorului, primarului comunei și a d. Duca, suflete crestinești cari au alergat zi și noapte pentru zidirea sfântului lăcaș, la care au lucrat de altcum toți frații noștri plugari din Gâmbaș.

Această faptă crestinească și românească, a Gâmbășenilor a fost lăudată în cuvântări inimoase rostite la sfințirea de dnii: protopop Bucur, preot Romul Pop, deputat Dr. E. Pop, Iosif Mărian primpretorele dr. Oniga și de directorul gazetei noastre d. Ovidiu Hulea, cari au alergat, cu aproape toți fruntașii aiudeni, la sfințirea sfintei biserici.

Planul bisericii a fost lucrat cu multă măiestrie de tinărul și priceputul inginer P. Marcu.

Laudă vouă bravi români dela Gâmbaș (d.)

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE.

Povestea Neamului.

(Dacii și Romanii.)

Sunt de-atunci o mie și câteva sute de ani. Pe plaiurile unde astăzi ca într'un raiu ceresc se insiră satele Românilor din Ardeal, Oltenia și Muntenia pe-atunci era stăpân un popor viteaz, un popor mare, care se numea poporul Dacilor. Împărăția Dacilor se întindea până la Dunăre iar dincolo de Dunăre și până la marea pe unde treci în America era împărăția Romanilor. Cum vedem Romanii stăpâneau atunci pământul întreg. Romanii e drept, facea parte dintr'un neam de oameni tot așa de mari viteji ca și Dacii.

Romanii cu Dacii, pe timpul acela nu trăiau în legături prea bune. Dacii tot mereu treceau peste Dunăre în împărăția romană și jefuiau aducând cu ei tot felul de bunătăți. Romanii au răbdat până la o vreme. Dacă au văzut însă că Dacii nu mai au de gând să se astâmpere s'au gândit să le cuprindă țara și să întindă hotarele, împărăției până departe peste hotarele Daciei, peste Carpați.

Numai cât Dacii erau bine așezați. Intre Carpați erau ca într'o cetate cu ziduri înalte apărați de orice rele.

Armatele romane au și început atacurile pentru pedepsirea Dacilor. Încercările lor au fost însă zadarnice; Dacii au eșit învingători și se spune au făcut mare pradă în oastea Romanilor. Romanii au trebuit să treacă Dunărea, vitejia Dacilor le-a arătat drumul înapoi către Roma.

După ce au văzut Dacii că au rămas învingători au început să se întărească tot mai mult; așa și-au zidit cetăți apoi au întărit cu ziduri groase cetatea lor mai de seamă Sarmisgetusa cum i-se zice azi, Grădiște.

Nu peste mult, s'au schimbat lucrurile. Pe tronul împărăției romane s'a urcat acum un mare împărat, a cărui faimă mai târziu facea să se inspăimânte lumea întreagă; acesta era împăratul Traian. Tot pe vremea aceea în fruntea Dacilor ajunge regele vestit, care a rămas până astăzi cu numele între cei mai puternici regi, Decebal.

Traian împăratul Romei s'a gândit să spele rușinea ce a adus-o asupra împărăției sale împăratul ce a domnit înaintea lui. Deaceia și-a pregătit oastea și îngrijându-o cu toate cele de lipsă a luat drumul spre Dunăre. La Dunăre a adus pe unul foarte învățat, un inginer, care să zidească un pod de peatră. Acesta se numea Apolodor. Și Apolodor a zidit un pod trainic, numai din peatră, a cărui picioare se văd și astăzi. când scad apele Dunării, lângă Turnu-Severin.

Armatele lui Traian, au trecut Dunărea. Dacii stăteau pregătiți, așteptându-i. Ajunși Romanii lângă Carpați, Traian dădu poruncă și oastea se despărți în trei părți. Fiecare având în frunte un general, trebuiau să treacă prin văile cari spintecă Carpații, apoi să se întâlnească la Grădiște unde îi așteptau oștirile lui Decebal.

Așa s'a făcut. Romanii nici n'au vărsat mult sânge până să ajungă sub porțile cetății Sarmisgetuza. Aici s'a dat o bătălie cum altă nu s'a mai pomenit în vechime. S'a vărsat aici atâta sânge și atâtia morți au căzut, de se spune întreg pământul din jurul cetății era acoperit de ei. Dacii dacă au văzut că nu mai pot sta față în față cu dușmanii, sleiți de puteri s'au retras cu toți în cetate și au închis porțile. Aici apoi toate căpeteriile lor s'au adunat în casa unde stătea chear Decebal; au pus de s'a fiert într'un vas otravă apoi au umplut paharele și fiecare a desertat paharul cu otravă până la fund.

Așa au făcut Dacii! Așa de mare era vitejia lor încât mai bine au primit moartea decât să ajungă în mâinile dușmanilor.

În timpul cât căpeteriile Dacilor se sfârșeau unul câte unul, Romanii au spart porțile cetății și au năvălit înăuntru, crezând că îi vor prinde vii pe mai marii oștiri. În fruntea năvălitorilor era însuși Traian. Când au văzut atâta moarte, nu le venea să creadă și au

stăt mult timp îngândurați înaintea celor otrăviți.

Trecând în alte case, găsiră pe o fată tânără ce stătea mândă cu un cuțit în mână. Aceasta era fata lui Decebal și se spune Traian s'ar fi pus în gând să o ducă la Roma, să fie soția lui, fiindcă se zice era așa de frumoasă cum alta nu găseai. Când o văzură Romanii au rămas înmărmuriți și s'au năpusit s'o prindă înainte de-a le scăpa din mâini. Fata lui Decebal însă nu avea gând să scape, ea a învățat să moară pentru patrie dela părinții ei. Când văzu că soldații se îndreptau spre ea și-a trântit cuțitul drept în inimă și a căzut în sângele ei. Spun cei vechi că Traian i-ar fi luat trupul pe brațe și ar fi plâns ca un copil.

În vremea asta ostașii căutau pe Decebal. Au căutat ei multă vreme dar pe cel mai viteaz rege invins nu l-au găsit, și tare ar fi vrut Romanii să-l prindă viu pe Decebal. Au răsturnat toate încăperile și nu-l găseau. În urmă însă câțiva ostași au dat peste o deschizătură ce ducea adânc în pământ. Era deschizătura pe unde fugise Decebal cu gândul să adune pe ceilalți Daci cari nu erau în cetate și să înceapă din nou lupta cu Romanii. Ostașii Romani s'au luat însă pe urmele lui. Într'o pădure unde se sfârșea drumul pe sub pământ, era aproape să-l ajungă. Decebal se opri atunci, se uită odată sus către ceriuri, apoi își înțepeni sabia în pământ cu vârful în sus și s'a lăsat în ascuțitul ei. Când veniră Romanii n'au mai găsit decât un trup fără viață. Așa s'a sfârșit cel din urmă rege a Dacilor și unul dintre cei mai viteji regi ai lumii.

Biruința aceasta a răpus cu totul pe Daci. Romanii erau acum stăpâni.

Trupele Dacilor cari încă au putut scăpa, au fost supuse de Traian pe pământurile unde se întinde Dobrogea de azi.

În amintirea învingerilor acestora Traian a rădicat și câteva monumente să fie de pomenire și înaltare vitejia și bărbăția romană.

Acum Dunărea nu mai era hotarul împărăției romane și vulturul ce era semnul steagului Romei era stăpân și pe vărfurile Carpaților.

Împăratul Traian și-a făcut tot mai mare faimă și-acum i-se pleca pământul întreg. Roma era orașul care stăpânea lumea; de-aici pleca lumina și neamurile toate dela marea dinspre America până aproape de munții Asiei îi cântau cântări de slavire și gloria romană se înălța până sus spre ceriuri.

(Va urma.)

Ion Rațiu.

Evanghelia Duminicii.

Duminica VIII. d. Înălțarea sfintei Cruci. Luca 10, 25—37. (14 Noemvrie).

Și iată un legiuitor s'a sculat, ispitindu-l pe el și zicând: „dascăle, ce voi face ca să moștenesc viața de veci?”

Legiuitorul întreabă pe d-l. Hristos, să-i spună, care-i calea ce duce la mântuire. Este această o cale contrară căii ce-o cunoștea el până atunci, ori este o cale cu totul nouă? Aștepta cu nerăbdare răspunsul, pe care să-l ducă mai departe și să-l spună tovarășilor săi, pentru care să aducă o nouă învinuire D-lui Hristos.

D-l Hristos înainte de-a-i da o lege nouă ce legiuitorul o aștepta, îl întreabă, că până acum ce cale a cunoscut el, că duce la mântuire? „În legea ta ce este scris? cum cetesti.” Să vad, că ai cunoscut o cale greșită ori o cale bună? Să vad ai lipsă de o cale nouă ori ajunge sufletului tău și calea ce-ai cunoscut-o până acum?

Legiuitorul îi răspunde, că el a cunoscut până acum această cale; „să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, și din tot sufletul tău, și din toată virtutea ta, și din tot cugetul tău; și pe de aproapele tău ca însuși pe tine.”

Spre mirarea legiuitorului D-l Hristos nu-i arată o cale nouă, o cale contrară legii

lui, ci aprobă calea ce-o cunoștea legiuitorul, prin cuvintele „fă acestea și vei fi viu”. Calea ce tu o cunoști este bună, n'ai lipsă de o lege nouă, ceea ce mi-ai spus cu vorba fă și cu fapta și fii deplin liniștit, că este foarte bună calea ta. Legiuitorul rămâne înlemnit și-i trec prin munte întrebările: cum? este acesta Hristos? Cu Hristos vorbesc eu ori mă'nșel? Eu din spusele altora îl știam pe Hristos tulburător și stricător de lege și datini și-acum vine Hristos și-mi aprobă legea mea și mă îndeamnă să fac ceea ce-mi spune legea. În această parte a evangheliei D-l Hristos face ceea-ce în multe rânduri le-a spus jidovilor cu vorbele: „Eu n'am venit să stric legea, ci s'o plinesc.” (Mat. 5, 17). Mulțumit legiuitorul, că el știe legea, cunoaște calea ce duce la mântuire, întreabă pe D-l Hristos, să-i spună „cine este de aproapele meu?”

D-l Hristos îi spune parabola samarineanului milos, care aflând în calea dintre Ierusalim un om desbrăcat, bătut și cu rane de moarte îi alină ranele, îl ridică și punându-l pe asinul său l-a dus la o casă de oaspeți.

În casa de oaspeți a veghiat lângă el și când a plecat a doua zi s'a îngrijit ca sarmănul om să fie ocrotit și pe mai departe și ori-ce osteneală va fi pentru cel rănit, samarineanul o va răsplăti.

Înainte de samarinean au trecut pe lângă cel jefuit și zdrobit de hoți un preot și un levit (slujbaş mai mic a bisericii jidovești) și aceștia nici nu s'au uitat la cel rănit. Spunând această parabolă D-l Hristos, întreabă pe legiuitor: „Carele dintre acei trei ți-se pare a fi mai aproape celui căzut între tâlhari.

Aici era vorba de un preot și de un levit, oameni cari cunoșteau legea, oameni cari erau fii a neamului ales de Dzeu, lucruri ce pururea le pomeneau, pururea se laudau cu ele, lucruri pentru cari disprețuiau pe alții — și-i credeau neputincioși a face fapte vrednice de mântuire, și mai mult disprețuiau pe samarineni.

A răspuns legiuitorul, că acela este de aproapele, „carele a făcut milă cu dânsul”. I-a zis Isus: „pasă de fă și tu așisderea!”

Legiuitorul umbla după legi noi, ca să-și afle mântuirea, D-l Hristos îi spune că-i ajunge și legea lui să facă numai ce cunoaște din acea lege.

Tot acest răspuns ni-l dă D-l Hristos și nouă să facem numai binele ce-l cunoaștem din legea noastră și ne vom mântui.

La întrebarea a doua D-l Hristos spune pilda samarineanului, ca și când i-ar spune legiuitorului, tu cerci iar o lege nouă, ca să știi face bine de aproapele, eu nu-ți spun o lege nouă, a mea, ci-ți spun legea unui simplu samarinean, a unui om batjocorit de voi, jidovii și tu legiuitor ai s'o aprobi.

De unde știa samarineanul ce să facă? Din legea firii (naturii) ce Dzeu a scris-o în inima fiecărui om. Să dăm și noi ascultare acestui glas al sufletului nostru, căci este glasul lui Dzeu și este mai pe sus de ori-ce lege.

D. Toncean.

Drapelul.

G. Coșbuc.

Sfânta cruce scrisă fie
Pe-al Românilor drapel:
Dela ea s'avem tărie
Când ne batem pentru el.

Iar sub cruce-al țării nume
Ca, scăpată de ocări,
Dumnezeu s'o facă'n lume
Cea mai tare dintre țări.

Câți am fost părtași ocării
Când dușmaoul ne ntruntă.
Sus voinici! Tu, Rege-al țării,
Și noi toți pe urma Ta.

Sub drapel să se unească
Toți câți neamul și-l iubesc
Ura! Legea românească!
Și pământul românesc!

C H E M A R E.

*„Venit sub steagul nostru cei
dornici de lumină și vă vom
arăta drumurile adevărului”*

Cărturarii și studenții români din Aiud au întemeiat o societate pentru luminarea poporului, având în frunte pe Dl Ovidiu Hulea directorul gazetei noastre.

Frați Țărani!

Cei ce am trecut copilăria ocrotiți de aripa sfaturilor voastre, adăpostiți în căsuțele voastre și nutriți cu aceeaș pâine pe care din a voastră ne-ați dat-o; acum când am început să cunoaștem și noi adevărul, după ce ne-am luminat cu sfaturile celor mai înțelepți ca noi, ne-am gândit să vă dăm și vouă din învățătura câștigată, arătându-vă drumurile ce duc la o viață mai bună.

Așa am dat mâna între noi și uniți cum suntem vom pleca în satele voastre, vom pleca să propovăduim sfintele cuvinte ce le-am învățat pe băncile școlii.

În fruntea noastră stă Dl Ovidiu Hulea, directorul liceului din Aiud rădicat dintre Dv. crescut între copiii satelor; în fruntea noastră stă acel ce vă cunoaște durerile și frământările, cel ce a plâns alături cu copiii opincei, batjocorit în trecut, atunci când moșnegii povesteau cu lacrimi de durere de moartea lui Horea ori de înfrângerea lui Iancu și alți martiri și mucenici ai neamului.

În fruntea noastră stă apostolul ce ne-a încălzit cu sufletul lui gândurile de-a porni să sămănăm lumină.

Avem în frunte pe cel mai trudit dascăl al nostru, pe cel ce și-a jertfit totul pentru binele mulțimei; acesta e conducătorul vostru ce-și va pleca urechea plângerilor și suferințelor voastre.

Noi — studenții români — suntem copiii vostri. Dela voi am învățat să luptăm și să învingem; vom pleca de-acum să vă predicăm preceptele evangheliei luminii!

Noi, nu cerem nimic dela voi! Nu cerem răsplată! Nu cerem jertfe; au adus prea multe parinții vostri; noi voim să rădicăm numele vostru la strălucirea și înălțimea lui.

Vom porni la luptă, cu gândul la cei ce au făcut mai mult decât noi, la cei ce au murit pe ogoarele voastre, picurând cu sânge fiecare glicie; amintindu-ne de cei ce au pus steagul biruinții pe cetatea ungurească, pe

biserica asupritorilor noștri de eri; ne închinăm înaintea voastră, ne închinăm, sumanului peticit fiindcă am jurat să ne ocrotim neamul, învățând pe cei ce nu știu a cunoaște cartea adevărului.

Frați Țărani!

Când vom veni între voi, nu ne priviți cu ură ca pe dușmanii vostri, noi nu suntem streini, nici vânduți streinilor noi suntem copiii gliciei, copiii pământului răsturnat în brazde de plugurile voastre; udat și frământat cu lacrimile și suferințele voastre.

Când vom veni să vă îndrumăm și să vă spunem povestea voastră de mărire să credeți sufletelor noastre; suntem copiii vostri, vom jertfi totul dacă cereți dar noi nu cerem nimic!

Țara noastră are grele răni tăiate în trupu-i sfânt de marele războiu, va trebui să facem să strălucească în cartea propoanelor numele ei și al vostru!

Fraților, vom veni să ascultăm plângerile să vă alinăm durerile și să jurăm împreună pământului sfințit cu sânge: credință.

Aveți nădejde în noi; vă cunoaștem durerile ce-ați îndurat în trecut, vă cunoaștem sufletul vostru mare și vrem să sădăm în sufletul acesta dragostea de slovă, căci atunci neamurile pământului vouă vi-se vor închina!

Nu uitați să ascultați pe cei ce vă aduc lumină și să primiți copiii vostri cu brațele deschise, noi am plecat dela sfânta voastră vatră și acum ne întoarcem să vă răsplătim ceea ce ne-ați dat în copilărie.

Noi, nu ne-am depărtat de voi; noi și-acum simțim așa cum voi ne-ați învățat și totdeauna cu lacrimi în ochi ne gândim la mamale noastre cu părul albit și la parinții noștri încovoiați sub povara vremii, vom veni acum să vă luminăm drumul pentru o viață mai bună.

Vrem să cunoașteți povestea vremilor trecute, să vă cunoașteți pe voi, să cunoașteți pe îndrumătorii vostri; să învățați a iubi patria care la granițe e străjuită de mormintele fraților noștri; cu sângele lor, ei dacă au sfințit hotarul noi trebuie să-l apărăm, și de va trebui noi vom face așa ca ei, vom purta steagul biruinții, ca să-l dăm nepătat în mâinile urmașilor noștri.

Ion Rațiu

student la Universitatea din Cluj.

Vremea și împrejurările nu ne îngăduie să descriem aci măcar în parte, faptele nobile a acestei Regine. Asupra lor o să mai revenim altă dată. Ceea ce nu pot să retac de data asta, este iubirea Reginei noastre și interesul pentru tot ce-i românesc.

Ați mai văzut D-v: o regină, care să poarte mai mult costumul Țării Sale, ca regina noastră? Ce dovadă mai vrem, care să ne spună mai mult cât prețuește Ea lucrul femeii române, decât aceasta? Ce indemn și sfat să nu ne schimbăm portul cu haină nemțească, luată din prăvălie, când portul nostru național este atât de frumos, încât și o regină îl poartă cu fală și mândrie...

D-zeu s'O readucă în pace în Țara pe care o iubește atât, și unde atâtea milioane de inimi o așteaptă... Livia Hulea-Rebreanu.

Către școlarii satelor.

Bieecuvântați, copii, numele Țării voastre. Culegeți florile cele mai frumoase și împodobiți mormintele vitejilor cari au murit pentru mărirea ei. Căci mare și minunată este patria noastră. Sute de mii de eroi și-au vărsat sângele pentru desrobirea ei. Pe șesurile și munții Ardealului s'au imprăștiat osemintele lor. Pe câmpurile mănoase ale Basarabiei s'a scurs sângele lor. Pământul Bucovinei a sărutat urmele soldaților ei.

Ca o mamă puternică și iubitoare a sfărâmat lanțurile fiilor, cari gemeau în robie străină. Mai mult de o sută de ani ai gemut și plâns cu dor, Basarabie, soră instrăinată. Străinul a cercat să-ți fure limba strămoșească, dar tu ai păstrat-o, căci și-a fost cea mai scumpă comoară. Te-au despoiat de toate podoabele tale minunate, dulce Bucovină, toți străinii. Au făcut cimitir de morți din frumusețea ta vie. Dar tu n'ai încetat să plângi cu dor. Și-a venit o zi când vitezele oștiri ale Țării s'au unit cu fiii tăi înarmați.

Și libertatea mult dorită s'a coborât și pe plaiurile tale. Iar tu Ardealule, prin câte suferinți uriașe ai trecut! Asupra ta s'a aruncat dușmanul cu cea mai mare furie! O mie de ani te-a chinuit! Dar tu ai rămas neclintit în iubirea ta!

Feciorii și bărbații tăi au suferit cu sutele de mii sub steaguri străine. Pentru sângele vărsat, în loc de răsplată, te-au închis în temniță. Pentru credința ta te-au batjocorit.

Dar tu ai păstrat cu îndârjire limba, legea și moșia strămoșească. Ai așteptat să auzi sunând goarna de războiu. Vitejii fii ai mamei tale, ostașii României, s'au aruncat asupra Carpatilor. Și-au murit sute de mii în luptă pentru tine. Căci erai mare și bogat, frumos și robit. După doi ani de luptă cu Germani, Austriaci, Bulgari și Turci, ziua desrobirii tale a sosit.

Dela Nistru până la Tisa eram cu toții un popor și o țară. O, atunci să fi venit oricine să ne mai robească!

Frumoasă și mure ești azi patrie iubită. Nebiruită-ți veghiaza la hotare oștirea! N'ai teamă! Fii tăi te iubesc din adâncul inimii. Pune brațul tău la muncă, căci a sosit dimineața păcii. Muncește, te vor apăra fiii tăi totdeauna.

Și tu vei fi tot mai mare, tot mai frumoasă și tot mai neînvingă. Ovidiu Hulea.

M-Sa Regina Maria In America.

— Scrisori către femei —

Se împlinește luna, decât M. Sa Regina Maria a României, a plecat într-o călătorie în America, însoțită de Principesa Ileana și Prințul Nicolae.

După cum aflăm din gazete, pretutindeni pe unde a mers, de când a pus piciorul pe pământul bogat al îndepărtatei Americi, — M. Sa a fost primită cu atâta dragoste și însufletire, cum nici o altă regină din lume, nu s'ar fi așteptat la mai mult. Începând dela muncitor, până la miliardar, cu mic și mare, bărbați și femei, cu toții i-au ieșit în cale, cu strigete însufletite de bun sosit, cari nu mai încetau.

Stăpânii dolarilor au aranjat în cinstea Ei serbări, mese, baluri unde s'au cheltuit sume neînchipuit de mari și nici până astăzi, însufletirea nu a încetat.

Atât Americanii, împământeniți din Europa acolo, cât și americanii băștinași, cari trăiesc în așa zise „triburi” adevărate un fel de seminții de-ale lor și pe cari Regina noastră n'a uitat să-i cerceteze cu toții au primit-o cu multă dragoste și onoare. Jocurile pe cari acești oameni de jumătate goi le-au aranjat în cinstea Reginei, sunt atât de ciudate și sălbatece, încât și M. Sa a fost mirată de ele. Unul dintre șefii de triburi a numit de soră a tribului, pe M. Sa Regina, cinstite ce se dă foarte rar.

Ne putem așa dar închipui cu toții, că acum întreaga „Lume Nouă” cum i se mai zice Americii, e plină de svonul acestei fermecătoare regine, care pe oricine robește dela prima vedere, atât prin ținuta Ei de adevărată regină, cât și prin bunătatea care se simte din salutul Ei chiar. Regina Maria a scris

multe cărți frumoase, între cari și despre „Țara Ei” adevărată despre România, unde descrie atât de frumos, toată bogăția și frumusețea acestei țări, apoi portul, obiceiuri și cu un cuvânt tot ce are această țară. Citind acești oameni de pe tărâmul îndepărtat cărțile Ei, mai ales acelea unde e descrisă țara dela Răsăritul Europei, România, — lumea aceea va căuta să se apropie și de țara pe care această nobilă și bravă regină o stăpânește, și e sigur că prietenia cu America, precum și cu cele mai mari țări din Europa, nu vor aduce decât folos Țării atât în vremuri de pace, cât și în vremuri grele de războiu.

Iată dar, care credem noi, că a fost ținta care atrase-o pe M. Sa să facă acest obositor și lung drum în America: să ne facă cunoscuți.

Și apoi să ne reamintim cu toții; când s'a dat oare înapoi această Regină Maria dela orice oboseală, dacă a fost vorba de interesul Țării? Ni-e încă vie în suflete amintirea zilelor grele de războiu, când această bravă Regină, străbătea tranșeele cu luptătorii, ale căror rânduri se răreau văzând cu ochii, încurajând pe acei dela cari atârna viitorul țării și recăștigarea pământului sfânt, ocupat de dușman... Știm apoi, măcar din auzite, cum vizita spitalele, pline de răniți și bolnavi, cum mângăia și încuraja pe fiecare. Nu și-a ferit nici propria Sa viață, de moarte, care fălăia din aripile-i reci în jurul său, fără întrerupere, ba mai mult; și-a lăsat copilul mort, pe Principele Mircea și ștergându-și lacrimile fierbinți, înăbușindu-și gemetele da adâncă durere, a plecat să-și cerceteze pe ceilalți copii ai Săi, pe miile de copii ai Țării, cari o așteptau ca pe-un inger păzitor, care le alina durerile.

**Dacă vreți tipărituri
frumoase și
moderne,
adresați-vă tipografiei**

**„CORVIN”
(FRAȚII ACS)**

Aiud
Jud. ALBA.

ȘTIRI

— **Pentru luminarea plugarilor.** Munca de-a veni în ajutorul plugarilor o începem cu ziua de Duminică, 21 Noiembrie, când pleacă din Aiud patru zeci de tineri în satele din jurul Aiudului și a Teiușului pentru a sta de vorbă cu țăranii noștri. Noi am dori să avem în fiecare sat, câte un plugar, care să vândă gazeta noastră tuturor aceluia cari doresc, în fiecare duminică, după sf. Slujbă, și am dori să avem câte un plugar mai isteț care să cetească gazeta noastră și nestiutorilor de carte. Cei ce voesc să stea în slujba atât de frumoasă a luminării ne vor scrie numele, arătând câte numere să le trimitem pentru sat. Numărul gazetei se vinde cu trei (3) lei.

— **Despre Avram Iancu.** Duminică trecută a vorbit, la Uioara, despre Avram Iancu, dl director Ovidiu Hulea, arătând faptele de vitejie ale aceluia pe care poporul l-a numit „rege al Munților”. Satele cari doresc să audă vorbiri despre istoria neamului să ne încunoștințeze, ca să le trimitem vorbitori.

— **O facem cu toată plăcerea.**

— **Regină Maria nașă.** În unul din orașele Americii, M. Sa Regina a primit să fie nașă unei copilă, părinții căreia erau din țara noastră. Americanii se minunau de Regina noastră, care-și săruta cu multă bucurie pe fericita finuță.

— **S'a deschis Parlamentul.** Duminică s'a deschis cu praznicul obicinuit parlamentul, cu vorbirea cetită de M. Sa regele Ferdinand.

— **Lucrările parlamentului** au început cu ziua de luni. Între legile cari se vor desbata va fi și legea pentru desăvârșirea reformei agrare.

— **Dela Conducătorii Nostri.** Dl. prefect Cușută în Miercuria trecută a ținut la Teiuș

o adunare unde au luat parte toți conducătorii județului nostru. Dsa a vorbit despre felul cum trebuiesc conduse treburile unui județ, apoi a ascultat plângerile și neajunsurile de cari sufer plugarii.

— **Se mută capitala din Aiud.** În urma unui sfat între ministrii țării s'a hotărât ca toată conducerea județului nostru să se mute la Alba-Iulia, fiindcă acesta e oraș mai vestit, aici a intrat Mihaiu Viteazul înainte cu 300 de ani luându-l din mâinile streinilor, apoi aici s'a încoronat cel dintâiu rege al tuturor Românilor, M. Sa regele Ferdinand I. De ocam dată însă tot la Aiud rămâne conducerea până se vor găsi case pentru a cuprinde toate cancelariile în A. Iulia.

— **Oameni Vrednici.** În Teiuș se rădica două biserici. Una a Românilor gr. catolici și alta a celor gr. orientali. Bisericile se rădica numai din ceace au adunat ei între ei cărturarii și plugarii din Teiuș. Pentru munca lor li-se cuvine toată lauda și pot privi cu mândrie când vor fi gata, la bisericile pentru care fiecare om a pus măcar o cărămidă.

— **Liga Culturală.** În zilele trecute la București s'a așezat temelia palatului Ligii Culturale. Liga Culturală e o societate de cărturari cari au în frunte pe învățatul Niculae Iorga și lucră pentru binele și luminarea poporului.

— **Lovit de automobil.** Conducătorul (șoferul) automobilului cu n-rul A. I. 102, Ujvari Ștefan din Aiud, mergând cu iuteală prea mare pe drum spre Ciurbrud, a lovit cu automobilul pe Vasiliu Ioan, răbindu-l, pentru care faptă a fost pedepsit cu 1000 Lei și dat în judecată.

— **Astra.** Este cea mai veche societate de cultură românească din Ardeal. Pe timpul Ungurilor, a dus luptă vie ca Românii să-și

păstreze legea și limba. Societatea Astra este împărțită în alte mici societăți având fiecare o reședință și un conducător. Duminică trecută „Astra” cu centrul în Teiuș și-a ținut adunarea generală. E bine ca societatea Astra să cuprindă tot mai mulți Români și ar fi frumos ca fiecare țăran să se înscrie membru al ei. Avem mare lipsă de lumină și societatea „Astra” este un vrednic luptător pentru alungarea întunerecului.

— **Citiți cărți bune.** Căutați a găsi cărți potrivite și citiți împărțind și altora ceea ce ați învățat. În lumea de astăzi nimic mi e așa de prețuit ca slova. Poporele mari mai luminate ca noi au plugarii mult mai luminați. În țările mai învățate aproape toți plugarii știu scrie și citi. Învățați a citi în timpul liber fiindcă citind veți avea o mare mulțumire sufletească și veți putea cunoaște lumea cu toate frământările ei.

— **Plugarii din Aiud.** S'au strâns în jurul D-lui director al Gazetei noastre, alegându-l de conducător, au pus temelia unei societăți puternice, cu ținta de-a învăța și de-a se lumina. Secretar a fost ales Dl. Fodoreanu administrator la spital. Societatea este de mare însemnătate, fiindcă țăranii adunați mai mulți la un loc totdeauna își pot apăra mai ușor drepturile. În cuvântarea sa Dl. director a arătat pretenia și legăturile ce trebuie să fie între plugari și cărturari, spunându-le că ori de câteori au vreo plângere, îi va asculta cu drag.

Reclama e sufletul comerțului!

Redactor responsabil:

I O N R A Ţ I U

GAZETA POPORULUI

va tipări în fiecare număr **îndrumări folositoare** pentru frații plugari, **va scrie istoria** suferințelor și a măririi **neamului** nostru, va **tălmăci pe înțelesul** celor mulți **legile** țării și mai vârtos **legea** pentru **reforma agrară**, arătând **drepturile**, pe cari le are poporul, și venind în ajutor ca ele să fie **împlinite întru toate.**

GAZETA POPORULUI

va scrie povește anume pentru **muncitori, femei**, și pentru **flăcăii satelor**, va aduce toate **întâmplările** mai însemnate **din țară** și din **județul nostru.**

GAZETA POPORULUI

va tipări **plângerile drepte** ale tuturor celor neîndreptățiți și **va stărui** pentru ca ele să nu să mai repete.

GAZETA POPORULUI

va fi **adevărată prietină** a țăranimii noastre, de-aceea ea **nu trebuie să lipsească din casa nici unui plugar român!**